

MEDICINSK KOMMENTAR Nya lovande behandlingsalternativ vid neovaskulär makuladegeneration inger inte bara hopp utan reser också såväl ekonomiska som etiska frågor. Sidan 486

DEBATT OCH BREV

516 Om vikten av »social ingenjörskonst« i psykiatri *Filipe Costa*

518 Återinför försöksutskrivningen! *Sixten Arozenius*

»Göra gott«-principen bör ges företräde *Ulf Brettstam*

521 Svar till Arozenius, Lindström, Levander och Brettstam:
Först en förbättrad vård, sedan tvång *Johan Cullberg, Jan-Olof Forsén*

Vi tackar vänligt men bestämt nej till Hofvanders omsorger *Folke Flam, Daniel Schmidt*

522 Dålig evidens för nya klädregler *Markus Engquist*

Angående sjukvårdens »dress code« *Susanne Söderlund*

Vårdhygien och hygienhypotesen *Sara Holmberg*

523 Socialstyrelsen svarar: Försiktighetsprincipen bör gälla *Inger Riesenfeld-Örn, Johan Carlsson*

Snart pensionär ... *Johannes Järhult*

524 Novartis bör lägga ned patentmålet i Indien! *Pehr-Olov Pehrson*

Beställ kvalitet – och ni skall få det! *Anna Holst*

KULTUR

525 De skrev läroboksklassiker i avsaknad av svenskt material *Peter Örn*

528 Recensioner

KULTUR Läroboksklassiker. Sidan 525

530 LEDIGA TJÄNSTER

532 PLATSANNONSER

548 MEDDELANDEN

Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Nedskärningar skapar dyrbar ohälsa

Besked att ett företags konkurrenskraft måste stärkas och kostnaderna minskas brukar innebära att anställda får gå. Arbetslivets kostnadsjakt är idag fokuserad på att minska personalkostnaderna. Detta drabbar stora grupper och många branscher. Att den stress och osäkerhet som nedskärningarna skapar har ett direkt samband med en ökande psykisk ohälsa framgår av en stor populationsbaserad finsk studie. (*J Epidemiol Community Health 2007;61:154-8*).

Man följde 26 682 offentliganställda i tio finska städer. År 1993 blev 4 271 av dessa avskedade, 4 783 arbetade kvar på arbetsplatser där andra avskedats och 17 599 på arbetsplatser utan nedskärningar.

Utfallsmåttet var förskrivningen av psyko-farmaka under de sex påföljande åren. (1994–2000). Det finska personnummersystemet gjorde det möjligt att matcha demografiska data med förskrivna recept.

De tre grupperna (avskedade, kvarvarande och ej drabbade) hade liknande sociala karak-

täristika. Flertalet var kvinnor, medelåldern var drygt 40 år och majoriteten hade gymnasie- eller högskoleutbildning.

Att avskedade skulle få fler psyko-farmaka-recept än de vars arbetsplatser inte påverkats var nog förutsägbart. Mer oväntat var att den högsta förskrivningen av psyko-farmaka gällde män som arbetade kvar på nedskärningsdrabbade företag. Dessa fick 49 procent mer psyko-farmaka än män som arbetade på företag som inte berörts, och de fick fler mediciner över huvud taget. Överförskrivningen av psyko-farmaka till kvinnor som jobbade kvar på drabbade företag var lägre än för männen och sågs inte för andra grupper av mediciner.

Detta är den första studie som bygger på perspektivt insamlade registerdata och medicin-förskrivningar och inte på enkätvar, påpekar författarna. Vinsterna med nedskärningar i offentlig sektor bör vägas mot utgifterna för den ohälsa de skapar.

»Mer oväntat var att den högsta förskrivningen av psyko-farmaka gällde män som arbetade kvar på nedskärningsdrabbade företag. Dessa fick 49 procent mer psyko-farmaka än män som arbetade på företag som inte berörts.«

Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör

josef.milerad@lakartidningen.se